

Grindahaugen rettersted og hodeskaller under Støren-kirka

Trønderbladet 28.01.2017

NYHETER

PUBLISERT:

28 JANUAR 2017 17:55

SIST OPPDATERT:

28 JANUAR 2017 17:55

- **JohnLerli**
- 982 60 455
- john.lerli@tronderbladet.no

Det ble en noe uvanlig dag på jobben da Ole Kristian Skårvold skulle legge nye ledninger til varmeovnene i Støren kirke.

Ledningene skulle gå under kirkegolvet. Han var klar over en hodeskalle som ligger under luka i golvet, men i lyset fra hodelykta fikk han se mer enn en annen elektriker vanligvis opplever. Han krøp på magen på jordgolvet for å komme til mot ytterkanten av kirkegolvet, og der lå en hodeskalle til, med en haug av knokler rundt. Det ble også oppdaget deler av et annet kranie som hittil har vært ukjent.

– *Hvordan var det å gjøre disse funnene?*

– Jeg ble jo litt overrasket, men ellers var det ikke særlig skremmende, sier Ole Kristian.

Alltid mørkt under golvet

Han og to andre elektrikere jobbet i flere dager under kirkegolvet, og bildet på mobilkameraet hans er tatt 3. november. Å passere hodeskallene ble etter hvert en vane.

Det er svært trangt under kirkegolvet. Jordgolvet er knusktørt, og det virvles opp støv og sand. Munnbind var påkrevet, og frykten for at hodelykta skulle slokne var heller ikke så stor når de var flere i nærheten. Det er bekmørkt under kirkegolvet, men Skårvold har vært ute for verre hendelser.

– Ved Nerøyan på Støren var det et ammunisjonslager inne i berget. Da jeg var der en gang sloknet lyset, og jeg måtte finne ut igjen gjennom tunnelsystemet i bekmørke, cirka 100 meter, forteller Ole Kristian Skårvold.

Trangt å komme til

Som elektriker var Skårvold under kirkegolvet på Støren-kirka også for 30 år siden. Men nå måtte han kripe lenger ut mot kirkemuren. Ole Kristian sier at fortsatt er store deler av rommet under kirka ikke utforsket.

For å komme under kirka må man benytte ei luke i golvet. Den er godt skjult, og har verken hengsler eller åpningsmekanisme. En kniv trengs for å lette på luka, som ikke er mer enn 50 centimeter i firkant. Derfra må man smyge seg ned mellom en golvbjelke og en steinmur, og denne åpningen er ikke mer enn 30 centimeter bred. Dette sier litt om hva som venter videre under golvet, som en varselbjelke ved innkjøringa til et parkeringshus.

Kirkeverge Eli Ødegård sier det ikke finnes annen tilgang til rommet under golvet. Kirkemuren er betongsprøytet utvendig og fullstendig tett, uten vindu. Det er heller ingen andre rom under kirka på Støren.

Eli Ødegård krøp også under golvet da Trønderbladet fikk være med for å fotografere tidligere i januar.

– Jeg har lett for å få klaustrofobi, men i dag måtte jeg bare ned, sa Eli, som hadde med seg aviser for å legge under golvet som et tidsvitne for de neste som letter på luka.

Rester av minst tre personer

Hva som nå blir gjort med skjelettfunnene under Støren kirke er ikke avklart. Det vil skje etter en drøfting i menighetsrådet og fellesrådet.

Det som i dag er registrert regnes som fire funn. Det mest komplette skjelettet er det nye som ble funnet i november, bestående av en hodeskalle med knokler rundt. De tre andre funnene dreier seg om hodeskaller, der to er kranier uten underkjeve, og det tredje er en underkjeve. Funnene dreier seg dermed om minst tre personer.

Ifølge kirkeverge Eli Ødegård er det ikke mulig i dag å finne ut hvem disse skjelettene tilhørte, eller hvordan de har kommet under kirkegolvet. Ingen av funnene bærer preg av å ha vært gravlagt der de ligger i dag. Det finnes ikke rester av treverk, og Ødegård tror ikke dette er graver som har kommet opp i dagen. Da kirka ble bygd for 200 år siden kan man ha støtt borti gravrester, som ble plassert oppå bakken. Eller de er fraktet dit av en eller annen grunn. Det er kjent at da Dovrebanen ble bygd på motsatt side av Sokna, ble det gravd fram beinrester fra et gammelt kirkested. Hva som ble gjort med disse vet man ikke. Fram til midt på 1700-tallet var det også **et kjent rettersted ved Grindahaugen på Støren**. Under vegbygging her i 1860-åra kom det fram en hodeskalle, som noen hevder ble plassert under kirka etterpå. Ved Grindahaugen ble flere personer halshogd, blant andre Siri Steensdatter, som tok livet av tjenestejenta Marit på Skårvold, ved forgiftet mjølksuppe. De var forelsket i samme mann, og seinere har Skårvold-suppa blitt et begrep på Støren. En av hodeskallene under kirkegolvet kan derfor ha tilhørt Siri, som ble halshogd i 1744.

Kirkevergen har lagt merke til at hodeskallen nærmest golvluka er forholdsvis liten, og har tenner som er lite slitt. Dette kan tyde på at den har tilhørt en ung kvinne, kanskje Siri med Skårvold-suppa.

Fikk seg en støkk

Eli Ødegård innrømmer at hun fikk seg en støkk da hun så den første hodeskallen.

– Dette handler jo om levd liv, og vi vet at det ligger et menneske og en historie bak, sier Eli.

Hun kunne gjerne ha tenkt seg å vite mer om funnene, men er i tvil.

Som kirkeverge har hun kontaktet Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU). De mener funnene lite trolig stammer fra en middelalderkirkegård. Da ville skjelettene vært automatisk fredet. Funnene er derfor utenfor deres myndighet. Nærmere undersøkelser må derfor skje etter initiativ fra kirka og menigheten.

– *Hva kommer dere til å gjøre?*

– Jeg har undersøkt mulighetene for aldersdatering. Da må vi ta ut beinprøver, og for nærmere vurdering av funnene må vi sende inn hodeskallene. En C14-datering vil koste rundt fem tusen kroner for hver prøve. En tidsangivelse hadde gjort at vi kunne ha knyttet flere opplysninger, og kanskje faktiske hendelser til funnene. Men fortsatt ville det bare vært antakelser. Vi må ta en vurdering av hva vi ønsker, og det er nok riktig å la menighetsrådet avgjøre. Personlig er jeg veldig nysgjerrig på å finne ut mer, men mener kanskje at alt bør få hvile i fred slik det er, sier Ødegård.